

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ, 19^{ος} ΑΙΩΝΑΣ
[IBA 313]

Υπεύθυνος για τις εξετάσεις: Χρήστος Σταυράκος, Καθηγητής

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ

Οι όροι παραγωγής της ιστορικής γνώσης στα βαλκανικά κράτη εντάσσονται στο γενικότερο δυτικοευρωπαϊκό πολιτικό και ιδεολογικό πλαίσιο του 19^{ου} αιώνα (εθνικισμός, ιστορισμός).

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τα κύρια ζητήματα των εθνικών ιστοριογραφιών των βαλκανικών χωρών. Η θεματική (γεγονοτολογική πολιτική, διπλωματική και στρατιωτική ιστορία), οι θεωρητικές αφετηρίες του ιστορισμού (νομοτελειακή εξέλιξη του έθνους και οργάνωσή του σε κράτος) και η μέθοδος (ευρετική, κριτική πηγών) ενδιαφέρουν ιδιαίτερα σ' αυτή την προβληματική. Η παραγωγή της ιστορικής γνώσης, η επαγγελματοποίηση των ιστορικών σπουδών και η κοινωνική λειτουργία της Ιστορίας ως συστατικού του κυρίαρχου πολιτικού λόγου του κάθε κράτους συνιστούν σημαντικές όψεις της βαλκανικής ιστοριογραφίας. Σημαντικές, επίσης, όψεις αποτελούν: α) η ανάδειξη του (εθνικού) μεσαιωνικού παρελθόντος, β) η θεσμοθέτηση της Ιστορίας ως ιδιαίτερου αντικειμένου έρευνας στα νεοσυσταθέντα κρατικά Ιδρύματα (Ακαδημία, ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, κρατικά αρχεία) και διδασκαλίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

Η μελέτη των φοιτητών/φοιτητριών μπορεί να βασιστεί σε δύο τουλάχιστον μελέτες από την παρακάτω Βιβλιογραφία:

1. Γεώργιος ΒΕΛΟΥΔΗΣ, *Ο Jakob Philipp Fallmerayer και η γένεση του ελληνικού ιστορισμού*, Ε.Μ.Ν.Ε. Μνήμων, Αθήνα 1982.
2. Γκέοργκ ΙΓΚΕΡΣ, *Νέες κατευθύνσεις στην ευρωπαϊκή ιστοριογραφία*, Γνώση, Αθήνα 1991, σ. 9-38.
3. Γκέοργκ ΙΓΚΕΡΣ, *Η ιστοριογραφία στον 20^ο αιώνα. Από την επιστημονική αντικειμενικότητα στην πρόκληση του μεταμοντερνισμού*, Νεφέλη, Αθήνα 1999, κεφ. 1 και 2.

4. Ε. J. HOBSBAWM, *Η εποχή των επαναστάσεων 1789-1848*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1990, κεφ. Ζ' (Εθνικισμός) και κεφ. ΙΕ' (Επιστήμες).
5. Αγγελική ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Ιστοριογραφικά ζητήματα στη σημερινή βαλκανική συγκυρία», *Σύγχρονα Θέματα* 50-51 (1994), σ. 11-23.
6. Αγγελική ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Βαλκανική ιστοριογραφία χτες – σήμερα», *Διήμερο Τα Βαλκάνια Χτες - Σήμερα (21/ 22-2-2000)*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής παιδείας (Σχολή Μωραΐτη), Αθήνα [2000], σ. 107-141.
7. Αγγελική ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Εθνικός και εθνοτικός λόγος. Συγκλίσεις και αποκλίσεις», *Δ' Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002 Πρακτικά*, τόμ. Β', Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, Αθήνα 2004, σ. 273-314.
8. Δημήτρης ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ, *Το Βυζάντιο μετά το έθνος. Το πρόβλημα της συνέχειας στις βαλκανικές ιστοριογραφίες*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2009.
9. Δημήτρης ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ, «Ιστοριογραφικές αποτιμήσεις. Έλληνες και Βαλκάνιοι απέναντι στο Οθωμανικό παρελθόν», στο Όλγα Κατσιαρδή, Βάσω Σειρηνίδου (επιμ.), *Νεοελληνική Ιστορία και Οθωμανικές σπουδές*, Αθήνα 2017, σ. 89-99.
10. Βοήθημα: «Ανθολόγιο Βαλκανικής Ιστοριογραφίας (από το 19ο αιώνα έως σήμερα)», επιμ. Α. Κωνσταντακοπούλου, Ιωάννινα, Οκτώβριος 2014, δακτυλ.